

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

Отже, беззаперечно, штучний інтелект є інновацією з безліччю можливостей, на які не здатне людство. Він спроможний зробити життя простішим, легшим і досконалішим. Але він не здатен оцінити ситуацію з позиції її важливості для себе та інших, з позиції контексту, в ситуації неоднозначності та складності, які є невід'ємною частиною людської природи. Важливим тут є питання автономності машини, свободи волі людини, питання креативності. Водночас, ніколи не варто мінімізувати ризики його подальшого розвитку та завжди варто пам'ятати, що штучний інтелект створили самі люди.

Література

1. Is Artificial Intelligence Good or Bad for Academic Research? URL: <https://www.enago.com/academy/academic-publishing-machine-learning-era/>
2. Advantages and Disadvantages of Artificial Intelligence. URL: <https://www.simplilearn.com/advantages-and-disadvantages-of-artificial-intelligence-article>
3. Добровольська, О. В., & Штанько, В. І. (2019). Філософський аналіз еволюції штучного інтелекту. Дослідження з історії і філософії науки і техніки, 28(1), 10-19.
4. Комп'ютерна програма, розроблена українцем і росіянином, склала тест на "людяність". URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2014/06/9/171430/>
5. Чим відома робот-гуманоїд Софія URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28882554.html>
6. Фокуси нашого мозку: Зловісна Долина <https://klepkainfo.com/zdorovya/fokusi-nashogo-mozku-zlovisna-dolina.htm>

О. Кицкай, О. Герман, канд. істор. наук, проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЯК ЗНАЙТИ БАЛАНС МІЖ ВІРТУАЛЬНІСТЮ ТА РЕАЛІЯМИ

О. Kytskai, O. Herman, Ph.D, Prof.

HOW TO FIND A BALANCE BETWEEN VIRTUALITY AND REALITY

На сьогоднішній день, є досить цікавими технології, які пов'язані з віртуальною реальністю, що являють собою штучний простір, який створений комп'ютерами. Питання про баланс між віртуальністю та реальністю дуже часто обговорюються між науковцями в сфері інформаційних технологій.

Віртуальність - це характеристика квазіреальності об'єктів та їх властивостей, що використовується для пояснення, опису й аналізу як об'єктивно існуючих предметів, так і штучно створених сучасними інформаційними технологіями, зокрема комп'ютерною технікою [1]. З філософської точки зору, реальність - діяльність людей, спрямована на перетворення матеріального світу.

Саме у віртуальній діяльності або в ілюзорному просторі відбувається сьогодні значна частина контактів між людьми. Віртуальне спілкування не може замінити живого спілкування, оскільки воно є основою нашого життя. У сучасному технологічному світі спілкування між людьми все більше переміщається із реального у віртуальне, зокрема, розмовляємо по телефону, надсилаємо SMS-повідомлення, обмін інформацією і листування з друзями електронною поштою, спілкування з людьми на Інтернетівських форумах, чатах або по ICQ. Але не зважаючи на недоліки віртуального спілкування, все це дуже полегшує нам життя, розширює можливості спілкування з людьми, які живуть за сотні кілометрів від нас, в чатах за інтересами. Використання понять "віртуальність і реальність" у мікросвіті та комп'ютерних технологіях виявилось найбільш ефективним способом пізнання об'єктивної реальності, як і використання ідеалізованих об'єктів першого виду. Таким чином, для молодих людей, віртуальне спілкування повністю заміняє контакти з живими людьми. Вони проникають у цей ілюзорний світ, а реальне життя, люди, почуття і проблеми стають їм не цікавими, не потрібними. Але жити поза реальним світом не потрібно, тому що втрачаємо

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

зв'язок із реальними людьми, друзями та життя втрачає будь-який сенс, втрачаються людські цінності.

Технологія “віртуальної реальності” знайшла широке практичне використання в різних сферах діяльності. Віртуальна реальність (VR) – це створене комп'ютером тривимірне середовище, з яким може взаємодіяти людина [2]. Простим аналогом VR є телефон та завантажені спеціальні програми. Насправді VR-можливості дуже широкі: здобувачі освіти можуть ознайомитися із своїми майбутніми навчальними закладами, підприємствами, навіть не виходячи з дому. Люди можуть побачити точне відтворення квартир, які вони прагнуть придбати, та відвідати будь-яку кімнату ще до початку проектування будівництва. Науковці з Цюриха, наприклад, розробили прилад, який дозволяє отримати повноцінне відчуття польоту, віртуальної поїздки на «американських гірках». Можливості VR знайшли широке використання: допомога в медичній освіті та тренуваннях; вивчення будови людського тіла на уроках біології; за допомогою спеціальних програм віртуальну реальність вже почали використовувати у лікуванні багатьох хвороб (аутизм, посттравматичний стресовий розлад, фобії, нестерпний біль тощо); у військовій сфері (з 1950-х років) для всіх різновидів стратегічних навчань, відтворює будь-яке місце, що дозволяє, проводити тренування військових операцій, проведення наукових робіт NASA; VR дозволяють побачити ще нереалізовані проекти архітекторам та дизайнерам; ефективна технологія при проведенні реконструкції будівель і приміщень; сучасні технології VR дозволяють здобувачам освіти краще та цікавіше вивчати науки, особливо через високу інтерактивність. Польська компанія The Farm 51, яка займалася розробкою відеоігор та програм для VR, в 2016 році випустила унікальний проект віртуальної реальності про Чорнобиль, який поєднував в собі відеоігри з освітнім елементом [2], де не тільки ознайомлювала людей з історією катастрофи, але й жертвувала частиною грошей з продажу гри на допомогу постраждалим.

Необхідно зазначити, що для здійснення балансу між віртуальністю і реальністю доцільно враховувати психологічні особливості та ефекти онлайндезінгібіції (соціальна мережа (social network); електронна пошта (е-пошта, е-мейл, e-mail); WWW або всесвітня павутина; асинхронний дискусійний форум, що виник і розвинувся з сервісу Інтернет-оголошень; онлайн-ігри; інтерактивні голосові і відео-додатки (наприклад, Skype, Youtube); психологічні аспекти Інтернет-залежності, емпіричне вивчення (факторизацію) стосунків користувачів з «реальними» і «віртуальними» [3, 4]. Багато психологічних чинників, що впливають на нашу поведінку онлайн, можуть значно змінитися через ефект публічності, що виникає в цьому середовищі.

Чи є флеймінг рідкістю або ж ні, це може бути просто одним з проявів дезінгібіції в Інтернеті. Наприклад, Х. Рейнгольд стверджує, що нові значущі відносини можуть бути сформовані у віртуальному просторі саме завдяки, а не всупереч обмеженням останнього. Він далі заявляє: «Середовище буде за своєю природою місцем, де люди часто раптово виявляються здатними розкриватися набагато більш глибоко, чим вони б мали намір зробити без посередництва екранів і псевдонімів» [5]. Дезінгібіція в Інтернеті часто ґрунтується на припущенні, що онлайн-стосунки можуть розвиватися не так, як у реальному житті, а це є недоліком у людських відносинах. Таким чином, дезінгібіція в Інтернеті є продуктом водночас фокусу самоконтролю та контексту, в якому індивід діє. У певних ситуаціях, наприклад е-mail незнайомій людині, норми онлайн-поведінки дозволяють неформальний, дезінгібований початок комунікації, яка може бути наперед сконструйована. Щоб ефективно застосовувати технології “віртуальної реальності” VR у різних галузях доцільно знайти баланс між віртуальністю та реаліями життя, не завдати шкоди здоров'ю користувачам.

Література

1. Філософський енциклопедичний словник. : <http://slovopedia.org.ua/104/53394/1083024.html>

III Міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів «Філософські виміри техніки» (PDT-2022)

2. Возможности технологий виртуальной реальности в разных сферах. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/28903722.html>
3. Жмуров Д. В. Дезингибиция. Словарь терминов агрессии. URL: <http://vocabulary.ru/>
4. Хабермас Ю. Понятие индивидуальности. Вопросы философии. 1989. № 2. С. 25–42.
5. Lea M., O'Shea T., Fung P., Spears R. "Flaming" in computer-mediated communication. Contexts in computer-mediated communication. Ed. by M. Lea. London: Harvester Wheatsheaf, 1992. 287 p.

С. Литвиненко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТЕХНІКИ І ЙОГО ЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗВИТОК

S. Lytvynenko

PHILOSOPHICAL UNDERSTANDING OF THE PHENOMENON OF TECHNOLOGY AND ITS EVOLUTIONARY DEVELOPMENT

Актуальність теми обумовлена як стрімким розвитком напрямків технологій, які відкривають геть нові можливості для становлення сучасного світу, так і самим осмисленням і розглядом багатогранної філософської складової яка невід'ємно існує й модифікується разом із створенням чи покращенням галузі технологій. Сьогодні змінюється над швидкими темпами будучи керованим сучасними відкриттями: штучний інтелект, віртуальна реальність, наноінженерія тощо. Десятиліття тому всі ці терміни вважалися новинками, мінімально дослідженими галузями, а деякі так взагалі розглядалися як щось взяте з книжок про фантастику. Але нові технології вже стійко зарекомендували себе як досить реальні напрямки розвитку нашого світу з тисячами або і сотнями тисяч дослідників які постійно знаходять нові й нові можливості впровадження технологій в наше життя. З кожним нововведенням виникає потреба не тільки розуміння його прямого застосування й користі для людства але і осмислення впливу, значення і необхідності технічного досягнення для розвитку сучасного суспільства. Відповідно до цього у статті і була поставлена мета - показати еволюційний розвиток технологій та їх вплив на сучасну людину.

В 20 столітті значення техніки, її вплив на розвиток людини, культури, світовий розвиток цивілізацій стали предметом вивчення як філософів так й інженерів. В інженерному середовищі того часу назріла потреба філософського тлумачення та розуміння техніки. Нині ж проблема феномена техніки у філософії важлива як ніколи. Її участь у наші дні є невід'ємною умовою розвитку людини так як поступовий розвиток суспільства неможливий без технічних досягнень.

Таким чином, у технічному та гуманітарному середовищі техніка перетворилася на предмет спеціального аналізу та дослідницьких розробок. Тема техніки вилілася в нову галузь знання філософії зі своїм предметом та методом вивчення. Як будь-яка наукова дисципліна, вона починається з предмета вивчення – це її унікальність, а також її історична роль та місце у розвитку світу та майбутньому людства.

Сучасна людина не мислить себе без техніки: автомобіль, комп'ютер, телевізор, мобільний телефон і т. д. Всі ці винаходи давно перейшли зі статусу інструментів для покращення нашого життя на елементи нашої ідентифікації, а в деяких випадках - те від чого залежить наша життєдіяльність.

Сьогодні, у широкому розумінні, техніка – це машини та обладнання (починаючи від найпростіших до дуже складних), а також пристрої, що перетворюють енергію, матеріали та інформацію; науково-технічна діяльність, що включає дослідження, проектування, технічну розробку, виробництво та експлуатацію нових технічних засобів; сукупність технічних знань